

HÄMEENLINNAN SEUDUN KANSALAI SOPISTON KUN-
TAYHTYMÄ

TILINPÄÄTÖS 2010

Hämeenlinnan seudun kansalaisopiston kuntayhtymä TILINPÄÄTÖS 2010

Sisällys

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
1.1.1. Kuntayhtymän johtajan katsaus	3
1.1.2. Kansalaisopistojen talouden yleinen kehitys	6
1.1.3. Olennaista kuntayhtymän taloudesta	6
1.2. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	8
1.2.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen	8
1.2.2. Toiminnan rahoitus	9
1.3. Rahoitusasema ja sen muutokset	10
1.4. Kokonaistulot ja kokonaismenot	11
1.5. Tilikauden tuloksen käsittely	11

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1. Tavoitteiden toteutuminen	12
2.2. Käyttötalousosan toteutuminen	15
2.3. Tuloslaskelmaosan toteutuminen	16

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1. Tuloslaskelma	18
3.2. Tase	19
3.3. Rahoituslaskelma	20

4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	21
4.2. Tuloslaskelman liitetiedot	22
4.3. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	23
4.4. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	24
4.5. Vakuuksia ja vastuita koskevat liitetiedot	25
4.6. Henkilöstöä koskevat liitetiedot	25
4.7. Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	25

5. YHTYMÄHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	26
---	----

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.1.

Kuntayhtymän johtajan katsaus

Hämeenlinnan seudun kansalaisopiston kuntayhtymälle vuosi 2010 oli aktiivisen kehittämisen ja toiminnan vuosi, mutta myös vuosi jolloin opisto Hämeenlinnan kaupungin strategioista johtuen joutui selvittämään hallintomallinsa tulevaisuutta. Tämä selvittely jatkuu edelleen.

Opiston tehtävä kertoo siitä minkä takia opisto on olemassa

Vanajaveden Opiston toiminta perustuu lakiin vapaasta sivistystyöstä. Opiston tehtävänä on tarjota elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta ja paikallisiin tarpeisiin vastaten Hämeenlinnan seudun asukkaille tarkoitettuja omaehtoisia oppimismahdollisuuksia, jotka tukevat persoonallisuuden monipuolista kehittymistä, edistävät aktiivista kansalaisuutta ja yhteisöllisyyttä, lisäävät elämänlaatua ja -iloa sekä tukevat aktiivista harrastamista.

Opiston visio kertoo sen tilan, mihin opisto pyrkii.

Vanajaveden Opisto on johtava aikuissivistyskeskus, aktiivinen vaikuttaja ja toimija alueellaan sekä eturivin kansalaisopisto koko maassa.

Opisto on seudullisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti arvostettu yhteistyökumppani ja tekee laajasti yhteistyötä sidosryhmiensä kanssa ja on vuorovaikutuksessa opiskelijoidensa, seudun asukkaiden kanssa.

Kehitämme opiskelijoiden ja henkilöstön muodostamaa opistoyhteisöä innostuneen, asiantuntevan ja ammattitaitoisen henkilöstön avulla joka kykenee ottamaan huomioon erilaiset oppimistarpeet joustavasti, nopeasti ja ennakoivasti sekä yhdistämään uudistumisen ja kulttuuriperinnestä huolehtimisen.

Sitoudumme toimimaan avoimesti, sivistyksellisen tasa-arvon ja kestävä kehityksen periaatteita ja asiakkaidemme tarpeita kunnioittaen.

Kuntayhtymä päivittää kerran vuodessa viiden vuoden kehittämissuunnitelmansa, josta löytyvät kaikki ne strategiset tavoitteet ja keinot, joiden avulla opisto pyrkii kohti visionsa täyttämistä.

Yleistä

Hämeenlinnan kaupungin strategian mukaisesti selvitettiin vuonna 2010 mahdollisuutta siirtää Vanajaveden Opisto osaksi Hämeenlinnan seudun koulutus-kuntayhtymän toimintaa. Työryhmä tuli kuitenkin siihen tulokseen, että ainakaan tässä vaiheessa ei ole syytä toimia näin. Seuraavaksi alettiin selvittää Verkatehtaalla toimivien yksiköitten yhteistyön tiivistämistä. Tämän seu-

rauksena päätettiin selvittää taiteen perusopetusta antavien yksiköiden mahdollinen hallinnollinen yhdistyminen. Tässä vaiheessa mukana ovat opiston lisäksi Sibelius-opisto ja Aimokoulu. Selvitystyötä vetämään nimitettiin opiston rehtori.

Yhtymähallituksen toiminta

Yhtymähallitus kokoontui kuusi kertaa. Tärkeimpiä käsiteltyjä asioita olivat

- tilinpäätöksen hyväksyminen
- opetussuunnitelmaperusteiden hyväksyminen
- käsityöopettajan viran muuntaminen tanssin ja liikunnan suunnittelijaopettajan viraksi
- kurssimaksuperusteiden hyväksyminen
- kansalaisopistotoiminnan ylläpitämisestä tehtävään selvitykseen osallistuminen, jossa käsiteltiin kansalaisopistotoiminnan liittämistä koulutuskuntayhtymään
- tuloksellisuuden edistämistä tukevan paikallisen järjestelyerän jakaminen
- toiminta- ja taloussuunnitelman ja kehittämissuunnitelman hyväksyminen

Opetustoiminta

Ainealueittaiset tavoitteet **valtionosuuteen oikeuttavassa koulutuksessa** opetustunteina ja toteutuneet tunnit

Ainealue	Tavoite 2009	Toteutunut 2009	Tavoite 2010	Toteutunut 2010
Yhteiskunnalliset	1400	1795	1700	1919
Tietotekniikka	1800	1711	1500	1231
Kielet	6300	5706	5400	5431
Musiikki	6200	6572	6900	7301
Kuvataiteet	5100	5162	4900	4559
Tanssi	3000	3214	3200	3624
Liikunta	5200	5588	5200	6273
Käsityöt	7000	6481	6500	6314
YHTEENSÄ	36000	36229	35300	36652

Opetusta järjestettiin toimintavuonna 42 378 tuntia ja opistossa opiskeli yhteensä 10 993 henkilöä. Kursseja järjestettiin 1.852 kpl ja niille osallistui 23 484 kurssilaista. Tuntimäärästä valtionosuuteen oikeuttavia oli 36 652 tuntia ja tilauskoulutuksen tunteja 5 727. Valtionosuuteen oikeuttavien tuntien määrä nousi edellisestä vuodesta 423 tuntia ja tilauskoulutuksen tunnit vähenivät suunnilleen saman verran. Kokonaistuntimäärä oli siis likipitään sama kuin edellisenä vuonna.

Opiskelijoiden määrä (henkilöt kerran laskettuna) pysyi samana kuin vuonna 2009, mutta **uusien opiskelijoista oli yli 26 %**. Kurssilaisten määrä nousi lähes 7 % eli henkilöt osallistuivat aiempaa useammille kursseille.

Kurssien toteutumisosuus pysyi edelleen hyvällä tasolla 87 %:ssa.

Suurimmat opetusalueet tuntimäärässä mitattuna ovat musiikki, käsityöt (tekstiilikäsityö) ja liikunta. Lukumäärällisesti eniten kursseja jär-

jestettiin liikunnassa, kielissä, käsitöissä ja musiikissa. Kurssilaisia oli eniten liikunnan kursseilla, seuraavina tanssi ja kielet. Kurssiarviointien mukaan opiskelijat ovat yleisesti hyvin tyytyväisiä opetuksen sisältöön ja laatuun.

Tilauuskoulutuksen liikevaihto pysyi lähes samana kuin vuonna 2009. Koulutuksen tilaajina olivat työvoimaviranomaiset, yritykset ja yhteisöt. Volyymiltaan ja liikevaihdoltaan laajinta oli maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus ja tiedottajan koulutus.

Kertomusvuonna oli painopisteenä opetuksen kehittämisessä edelleen **opetussuunnitelmaperusteiden laatiminen** tärkeimmille opetusalueille. Näin on myös tehty. Tavoitteena oli huolehtia siitä, että opiskelija voi luottaa saavansa samantasoista opetusta samanlaisilla kursseilla riippumatta siitä, kuka kurssia opettaa tai missä kurssit järjestetään.

Taiteen perusopetusta aikuisille järjestettiin kuvataiteissa, käsityössä, musiikissa, tanssissa ja teatteritaiteessa.

Eri ainealueilla järjestetään myös oman alansa **opettajille täydennyskoulutusta** kielissä, käsityössä, tietotekniikassa ja musiikissa. Vanajaveden Opiston järjestämään koulutukseen hakeudutaan myös maan eri puolilta.

Kansainvälinen toiminta jatkui edelleen. EU:n Grundtvik 2- hankkeeseen **Compass– Immigrants as Active Citizens by Choice** osallistuu kuusi eri organisaatiota neljästä eri maasta (Suomi, Islanti, Saksa ja Belgia). Hankkeen tarkoituksena on synnyttää erilaisia malleja ja vaihtoehtoja maahanmuuttajien aktivoimiseksi ja mukaan saamiseksi opistojen sekä laajemmin elinyhteisöjen sä toimintaan.

Someka – Sosiaalinen media ja kansainvälistyvä kansalaisopisto on Vanajaveden Opiston oma opetushallituksen laatu- ja kehittämisrahoilla rahoitettu kehittämishanke, jonka tavoitteena on mm.

- löytää keinot niiden esteiden poistamiseksi, jotka vaikuttavat maahanmuuttajien osallistumista yhteiskuntaan
- löytää keinoja, joilla aikuiskouluttajat voivat edistää maahanmuuttajien kotoutumista yhteiskuntaan ja opettajaverkon muodostaminen
- parantaa maahanmuuttaneiden taitoja sosiaalisen median hyötykäytössä ja verkon julkisten palvelujen käytössä, kerätään mm. maahanmuuttaneiden tarinoita sosiaaliseen mediaan
- tiedotuksen kehittäminen: opastusten laatiminen eri kielillä sekä ladattavassa virtuaalisessa muodossa että kirjallisena

Kunnossa kaiken ikää –ohjelma on valtakunnallinen ministeriöiden rahoittama toimintaohjelma, jonka tavoitteena on innostaa yli 40-vuotiaita säännöllisen liikunnan pariin. Opisto haki ja sai avustusta kahden yli 40-vuotiaalle vähän liikkuville tarkoitetun ”**Löytöretki liikkumiseen**” kurssikokonaisuuden toteuttamiseen.

Opisto on lisäksi mukana Koulutuskeskus Tavastian vetämässä opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämän **Osaava**-ohjelman hankkeessa nimeltä **Ope-lix**. Hankkeen tavoitteena on muodostaa opetustoimen henkilöstöä koskeva jatkuva osaamisen kehittämistarpeiden seurantamalli sekä säännöllisen tarve-

lähtöisen täydennyskoulutuksen malli ja jakaa ja hyödyntää oppilaitostyönantajien asiantuntijuutta ja resursseja täydennyskoulutuksen järjestämisessä yli organisaatorajojen. Hankkeessa ovat lisäksi mukana Hattulan kunta, Hämeenlinnan kaupunki, Janakkalan kunta, Hyria koulutus Oy ja Kiipulan ammattiopisto.

Kesäkurssitoiminta jatkui edelleen. Vuonna 2010 järjestettiin kesäkursseja tanssissa ja liikunnassa, käsityössä ja kuvataiteissa.

Henkilöstö

Kuntayhtymällä on vakinaisia virkoja ja toimia seuraavasti: rehtorin ja apulaisrehtorin lisäksi seitsemän suunnittelijaopettajan ja neljä päätoimisen opettajan virkaa, koulutussuunnittelijan toimi, it-tukihenkilön toimi, toimistopäällikön virka ja kuusi opistosihteerin tointa. Vakansseista oli 31.12. kolme täyttämättä ja kolme täytettynä osa-aikaisesti eläkejärjestelyjen takia. Lisäksi opistossa on määräaikainen vahtimestari.

Tuntiopettajia opistossa työskenteli yhteensä 234 sekä lisäksi sijaisia ja luennoitsijoita. Määräaikaiset tuntiopettajat opettivat 90 % kokonaisopetusmäärästä.

Tunnit ja kurssilaiset osastoittain aineryhmän mukaan 2010

	Musiikki	Kuvat.	Tanssi	Kielet	Tietot.	Käsityö	Tekn. käs.	Liik.	Yht.k.	YHT.
Hattula	1209	701	421	350	30	255	275	778	136	4155
<i>kurssilaisia</i>	296	214	486	150	12	73	71	693	120	2115
Janakkala	1829	1015	821	800	45	798	551	1320	334	7513
<i>kurssilaisia</i>	429	292	805	348	16	277	159	1316	97	3739
Koko Hämeenlinna	3622	2464	2275	4225	1156	2305	1765	4175	1256	23243
<i>kurssilaisia</i>	1238	869	2370	2859	601	821	683	5194	1339	15974
Kanta-HML	1881	1371	1799	3971	1036	932	1319	3023	996	16328
<i>kurssilaisia</i>	714	572	1996	2751	550	411	554	4089	1198	12835
Hauho	423	199	63	74	0	270	128	302	120	1579
<i>kurssilaisia</i>	180	56	37	31	0	86	46	302	48	786
Kalvola	509	80	80	26	0	121	60	313	40	1229
<i>kurssilaisia</i>	136	13	83	10	0	37	22	199	21	521
Lammi	456	531	159	106	75	502	258	328	64	2479
<i>kurssilaisia</i>	122	146	159	49	33	140	61	457	56	1223
Renko	176	208	30	48	45	255	0	107	36	905
<i>kurssilaisia</i>	39	65	12	18	18	78	0	78	16	324
Tuulos	177	75	144	0	0	225	0	102	0	723
<i>kurssilaisia</i>	47	17	83	0	0	69	0	69	0	285
Yhteiset	641	379	107	56	0	365	0	0	193	1741
<i>kurssilaisia</i>	308	205	22	24	0	269	0	0	55	883
Yht.tunteja	7301	4559	3624	5431	1231	3723	2591	6273	1919	36652
<i>Yht. kurssilaisia</i>	2271	1580	3683	3381	629	1440	913	7203	1611	22711

Suunniteltujen valtionosuustuntien toteutuminen kunnittain

	TOT 2009	TA 2010	Ohjelmassa tunteja 2010	Toteutunut 2010	Peruuntumis %
Hämeenlinna	23347	21 800	26 633	23 244	12,7
Janakkala	6881	7 500	9 423	7 513	20,3
Hattula	3997	4 300	5 250	4 155	20,9
Yhteiset	2005	1 700	1 966	1 740	11,5
Yhteensä	36228	35 300	43 272	36 652	15,5

Vaikuttavuus jäsenkunnittain

Jäsenkunta	Kunnassa kurssilaisia	Kuntalaisia opistossa	Opistossa kunnan asukkaista %	Kunnassa kursseja	Keskim. ryhmäkoko	Kunnan as.luku	Kunnassa vaos-tunteja/as.
Hattula	2115	1135	11,7	150	14,1	9660	0,43
Hml	17593	7490	11,2	1019	17,3	66827	0,35
Janakkala	3776	1921	11,4	297	12,7	16894	0,44

1.1.2. Kansalaisopistojen talouden yleinen kehitys

Kansalaisopistojen yleiset taloudelliset edellytykset ovat riippuvaisia valtionosuuden ja kuntien rahoituksen kehityksestä. Valtionosuusjärjestelmä jakaa opistot kahteen ryhmään: 1) kalliimpaan ryhmään sekä 2) muihin. Valtionosuuden laskennallinen tuntihinta oli 1. ryhmässä 84,65 € ja 2. ryhmässä 73,61 €. Valtion budjetissa maan kansalaisopistojen valtionosuuteen varattu tuntimäärä oli 2.029.197 tuntia. Vanajaveden Opistolle vahvistettu valtionosuuteen oikeuttavien opetustuntien lukumäärä vuonna 2010 oli 32.827, joka oli noin 400 tuntia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kokeilu- ja kehittämismäärärahoja oli varattu valtion budjetissa sama summa kuin edellisenä vuonna.

Kuntarahoituksen kehitys on edelleen opistoille ongelmallista kiristyneen kuntatalouden myötä. Rahoituksen määrä vaihtelee kunnasta toiseen voimakkaasti. Ratkaisuja etsitään opistojen yhdistämisestä isommiksi alueellisiksi yksiköiksi, jossa Hämeenlinnan seutu on ollut edelläkävijä. Maan kansalaisopistojen lukumäärä on ensimmäisen kerran laskenut jo alle 200, ollen nyt 199. Nämä opistot kuitenkin järjestävät opetusta kaikissa Suomen kunnissa. Määrä putoaa koko ajan vireillä olevien yhdistämishankkeiden sekä kuntaliitosten toteutuessa.

Vanajaveden Opistossa 16 % tuloista tuli jäsenkunnilta. Määrä on maan keskiarvoa alempi.

1.1.3

Olennaista kuntayhtymän taloudesta

Tilikauden toimintakulut olivat 3 271 882 €, josta valtionosuuteen oikeuttavan toiminnan osuus 2 964 227 € ja tilauskoulutuksen osuus 307 655 €. Valtionosuutta saatiin yhteensä 1 377 345 €. Lisäksi saatiin harkinnanvaraista avustusta 120 000 kompensoimaan kuntaliitoksen aiheuttamaa valtionosuuden vähentymistä sekä opintotietotyypistä avustusta 23 000 €. Viimeksi mainittu on tuloutettu kurssimaksutuloihin, joiden kertymä oli yhteensä 827 334 €. Vuosikate ennen poistoja on 59 260 €. Poistoja kirjattiin 14 447 €. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 44 814 €.

Vertailu talousarvioon 1.1.-31.12.2010

Valtionosuuteen oikeuttavan toiminnan nettotavoite oli -99 315 €, mutta toiminnan alijäämä oli ainoastaan -27 825 euroa. Alijäämän pienenemiseen vaikuttivat kurssimaksujen kertymä, opetusministeriön myöntämä ylimääräinen avustus ja toisaalta menojen pysyminen kurissa.

Tilauskoulutuksen nettotavoite oli 65 000. Toteutuma oli 71 642 euroa eli tilauskoulutus toteutui lähes talousarvion mukaisesti

Koko kuntayhtymässä tulot ylittyivät 4,33 % ja toimintakulut 1,95 % talousarvioon verrattuna.

TOIMINTATUOTOT VUONNA 2009 ja 2010 (1000 €)

TUOTTOLAJI	2009	%	2010	%
MAKSUTUOTOT				
Opinto- ja kurssimaksut, VAOS-op.	747	23	827	25
Muut maksut	31	1	1	0
Maksutuotot yhteensä	778	24	828	25
MYYNTITUOTOT				
Kuntien rahoitusosuudet	561	17	537	16
Tilaukoulutuksen ym. myyntituotot	400	12	429	13
Myyntituotot yhteensä	961	29	966	29
TUET JA AVUSTUKSET				
Valtionosuus	1324	41	1377	41
Muut tuet ja avustukset	196	6	154	5
Tuet ja avustukset yhteensä	1520	47	1531	46
MUUT TUOTOT	10		5	
TOIMINTATUOTOT YHT.	3269	100	3330	100

TOIMINTAKULUT VUONNA 2009 JA 2010 (1000 €)

KULULAJI	2009	%	2010	%
HENKILÖSTÖKULUT	2306	71	2387	73
PALVELUJEN OSTOT	457	14	388	12
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	84	3	80	2
VUOKRAT (Huoneistot + koneet ja laitteet)	392	12	410	13
MUUT KULUT	10		7	
TOIMINTAKULUT YHT.	3249	100	3272	100

1.2

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.2.1.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2010 1 000 €	2009 1 000 €
Toimintatuotot	3 330	3 269
Toimintakulut	-3 272	-3 249
Toimintakate	58	20
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1	1
Muut rahoitustuotot	1	8
Muut rahoituskulut	-1	0
Vuosikate	59	28
Poistot ja arvonalentumiset	-14	-14
Tilikauden tulos	45	14
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	45	14

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	101,8	100,6
Vuosikate/Poistot, %	410	204

1.2.2. Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA

	2010 1 000 €	2009 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	59	28
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0	-9
Toiminnan ja investointien rahavirta	59	19
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	-73	-1
Korottomien velkojen muutos	55	110
Rahoituksen rahavirta	-18	109
Rahavarojen muutos	41	128
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	622	581
Rahavarat 1.1	581	453
	41	128

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus, %	-297,1
Pääomamenojen tulorahoitus, %	-297,1
Kassan riittävyys, pv	69 65

1.3. Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE	2010 1 000 €	2009 1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	35	49
Aineelliset hyödykkeet	35	49
Koneet ja kalusto	35	49
VAIHTUVAT VASTAAVAT	787	673
Saamiset	165	92
Lyhytaikaiset saamiset	165	92
Myyntisaamiset	136	62
Muut saamiset	28	30
Siirtosaamiset	1	0
Rahat ja pankkisaamiset	<u>622</u>	<u>581</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>821</u></u>	<u><u>722</u></u>
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	168	124
Peruspääoma	28	28
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	95	81
Tilikauden yli-/alijäämä	45	14
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	7	7
Lahjoitusrahastojen pääomat	7	7
VIERAS PÄÄOMA	646	591
Lyhytaikainen	646	591
Saadut ennakot	318	279
Ostovelat	69	83
Liittymismaksut ja muut velat	74	62
Siirtovelat	<u>185</u>	<u>167</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u><u>821</u></u>	<u><u>722</u></u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	33,5	27,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	9,8	9,6
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	140	95

1.4. Kokonaistulot ja kokonaismenot

KOKONAISTULOT JA -MENOT		2010	
TULOT	1000€	MENOT	1000€
TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	3 330	Toimintakulut	3 272
Korkotuotot	1	Muut rahoituskulut	1
Muut rahoitustuotot	1		
Kokonaistulot yhteensä	3 332	Kokonaismenot yhteensä	3 272

1.5. Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden ylijäämä 44 813,51 euroa siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämiin, minkä jälkeen edellisten kausien ylijäämä on 140 038,68 euroa.

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 VUODEN 2010 KEHITTÄMISTAVOITTEIDEN SEURANTA

Opiston johtamisen tavoitteena on resurssien takaaminen asiakaslähtöisen koulutuksen laadun kehittämiseksi ja tukitoimintojen sujuvalle hoitamiselle, henkilöstön osaamiselle ja jaksamiselle sekä toiminnan kannalta tarpeellisten verkostojen luominen ja kehittäminen, erityisesti jäsenkuntien kanssa.

VAIKUTTAUVUUS		
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteerit	Tavoitetaso/toteutunut
Asiakastyytyväisyys	Kurssin loppuun käyneiden määrä	85 % / 89 %
Opiskelijamäärä	opiskelijoita/ vuosi	10 700 / 10 993
Kurssilaisten määrä - vaos-opetus - tilauskoulutus	kurssilaisten määrä/vuosi kurssilaisten määrä/vuosi	20 200 / 22 711 500 / 773
Vaikutus väestössä	% väestöstä	12 % / 11,7 %
Aliedustettujen ryhmien osallistuminen	Suhteellinen määrä kurssilaisista - seniorit (yli 65-vuotiaat) - maahanmuuttajat - miehet - nuoret (alle 30 v.) - työttömät	% netto-opiskelijoista 24 % / 21,3 % 3 % / 2 % 23 % / 21,6 % 23 % / 20,5 % 6 % / 6,4 %
KOULUTUSPALVELUT		
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteerit	Tavoitetaso/toteutunut
Oppituntimäärä	Kunnittaiset oppitunnit (ns. yhteiset tunnit sis. aikuisten taiteen perusopetuksen sekä verkkokurssit)	Hämeenlinna 21 800 / 23 244 Janakkala 7 500 / 7 513 Hattula 4 300 / 4 155 Yhteiset 1 700 / 1 740
Vaos- opetus	oppituntia/ lukuvuosi	35 300 / 36 652
Tilauskoulutus	oppituntia/lukuvuosi	5 400 / 5 727
Paikallisuus	opetuspisteiden määrä	enintään 100 / 119
Tyytyväisyys - kurssilaisten	asteikko 1 – 5 (kurssiarviointikyselyt)	4,3 / 4,2
Opetussuunnitelmatyö	Opetussuunnitelmaperusteet	Kaikki isommat aine- alueet / tehty
Opetussuunnittelun onnistuminen	Kurssien toteutuminen, toteutumisprosentti	86 % / 87 %
Verkko-opetus	Käsityön taiteen perusopetuksen yhteistyö muiden toimijoiden kanssa – yhteiset kurssit verkossa. Verkkoavusteisten kurssien määrä	Hankkeeseen haetaan valtionavustusta / valtionavustusta ei saatu 10 kpl / 5 kpl
Kestävä kehitys	Sähkönkulutuksen määrä Verkatehtaan opetustiloissa Kopioiden määrä	Vähenee 5 % / väheni 0,3 % Vähenee 15 % / väheni 3 %
Laatutyö	Kurssipalautejärjestelmä Viestinnän suunnitelma	Otettu käyttöön sähköinen palautejärjestelmä/ otettu käyttöön kaikissa kursseissa Viestinnän suunnitelma uusittu/ kesken

RESURSSIT JA TALOUS		
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteerit	Tavoitetaso
Valtionosuus	euroa/ tunti (vaos-opetus)	37,55 € / 37,58 €
Kuntien rahoitusosuus	euroa/tunti (vaos-opetus)	14,32 € / 14,67 €
Kurssimaksutuotot	euroa/tunti (vaos-opetus)	21,76 € / 22,57 €
Kustannukset (sis. myös tilaus-koulutuksen)	euroa/tunti euroa/opiskelija	76,88 € / 77,20 € 299,60 € / 297,63
Kurssien täyttöaste	% maksimimäärästä	72 % / 78 %
Yhteistyö muiden oppilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa	Uudet yhteistyösopimukset	3/ 2
Sopeutuminen muuttuneeseen taloustilanteeseen	Taloustarvion toteutuminen	98 % / tulot 104 % menot 102 %

OSAAMINEN JA HENKILÖSTÖ		
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteerit	Tavoitetaso/toteutunut
Henkilöstön osaaminen	Koulutuspäivien määrä Pedagogisesti pätevien tuntiopettajien osuus % Suunnittelijaopettaja jokaisella ainealueella	3 työpä tai 1,5 % palkkasummasta / 1,4 % Nousee vuosittain (vert.luku 25,3 %/ 26 % Liikunnan ja tanssin vastaavan opettajan työsuhteen muuttaminen suunnittelijaopettajan viraksi 1.8.2010/ virka perustettu ja täytetty
Henkilöstön erityisosaaminen - maahanmuuttajien koulutus - tietotekniikkataidot	Opettajien asenteet ja osaaminen Osallistuvien opettajien määrä	Tehdään kartoit- tus/Kartoitus tehty 20 / 8
Henkilöstö	Opetuksen suunnittelu- ja hallintotyövuosien määrä Tukipalvelutyövuosien määrä Opetustyövuosien määrä	9,4 / 9,2 7,3 / 7,1 50 / 50

2.2. Käyttötalouden toteutuminen 2010

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN V. 2010					
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Hallinto					
Toimintatulot	1 500,00	0,00	1 500,00	18 980,94	17 480,94
Toimintamenot	-594 250,00	0,00	-594 250,00	-682 772,38	-88 522,38
<i>Toimintakate</i>	<i>-592 750,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-592 750,00</i>	<i>-663 791,44</i>	<i>-71 041,44</i>
<i>Poistot</i>	<i>-4 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-4 000,00</i>	<i>-2 710,64</i>	<i>1 289,36</i>
Opetustoiminta					
Toimintatulot	2 793 000,00	0,00	2 793 000,00	2 905 931,21	112 931,21
Toimintamenot	-2 284 365,00	0,00	-2 284 365,00	-2 253 577,75	30 787,25
<i>Toimintakate</i>	<i>508 635,00</i>	<i>0,00</i>	<i>508 635,00</i>	<i>652 353,46</i>	<i>143 718,46</i>
<i>Poistot</i>	<i>-11 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-11 000,00</i>	<i>-9 849,12</i>	<i>1 150,88</i>
Projektit					
Toimintatulot	22 500,00	0,00	22 500,00	24 049,92	1 549,92
Toimintamenot	-24 700,00	0,00	-24 700,00	-27 876,82	-3 176,82
<i>Toimintakate</i>	<i>-2 200,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-2 200,00</i>	<i>-3 826,90</i>	<i>-1 626,90</i>
<i>Poistot</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Hallinto ja opetustoiminta ja projektit yhteensä					
Toimintatulot	2 817 000,00	0,00	2 817 000,00	2 948 962,07	131 962,07
Toimintamenot	-2 903 315,00	0,00	-2 903 315,00	-2 964 226,95	-60 911,95
<i>Toimintakate</i>	<i>-86 315,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-86 315,00</i>	<i>-15 264,88</i>	<i>71 050,12</i>
<i>Poistot</i>	<i>-15 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-15 000,00</i>	<i>-12 559,76</i>	<i>2 440,24</i>
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tilaukoulutus					
Toimintatulot	375 000,00	0,00	375 000,00	381 183,77	6 183,77
Toimintamenot	-306 000,00	0,00	-306 000,00	-307 654,77	-1 654,77
<i>Toimintakate</i>	<i>69 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>69 000,00</i>	<i>73 529,00</i>	<i>4 529,00</i>
<i>Poistot</i>	<i>-4 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-4 000,00</i>	<i>-1 887,00</i>	<i>2 113,00</i>
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ					
Toimintatulot	3 192 000,00	0,00	3 192 000,00	3 330 145,84	138 145,84
Toimintamenot	-3 209 315,00	0,00	-3 209 315,00	-3 271 881,72	-62 566,72
<i>Toimintakate</i>	<i>-17 315,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-17 315,00</i>	<i>58 264,12</i>	<i>75 579,12</i>
<i>Poistot</i>	<i>-19 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-19 000,00</i>	<i>-14 446,76</i>	<i>4 553,24</i>

2.3

Tuloslaskelmaosan toteutuminen 31.12.2010

TULOSLASKELMA

	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot			
Myyntitulot	903 000,00	966 220,41	63 220,41
Maksutulot	795 000,00	828 093,22	33 093,22
Tuet ja avustukset	1 490 000,00	1 530 458,21	40 458,21
Muut toimintatulot	4 000,00	5 374,00	1 374,00
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-2 348 715,11	-2 387 160,04	-38 444,93
Palvelujen ostot	-388 700,00	-387 869,42	830,58
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-62 000,00	-80 281,78	-18 281,78
Muut toimintamenot	-409 900,00	-416 570,48	-6 670,48
Toimintakate	-17 315,11	58 264,12	75 579,23
Rahoitustulot ja -menot:			
Korkotulot muilta	1 200,00	671,85	-528,15
Muut rahoitustulot muilta	800,00	922,43	122,43
Muut rahoitusmenot		-598,13	-598,13
Vuosikate	-15 315,11	59 260,27	74 575,38
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 000,00	-14 446,76	4 553,24
Satunnaiset erät			
Tilikauden tulos	-34 315,11	44 813,51	79 128,62
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-34 315,11	44 813,51	79 128,62

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA

	2010	2009
Toimintatuotot		
Myyntituotot	966 220,41	960 793,53
Maksutuotot	828 093,22	777 790,93
Tuet ja avustukset	1 530 458,21	1 520 436,59
Muut toimintatuotot	5 374,00	9 658,35
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 979 375,43	-1 885 471,22
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-339 057,30	-340 355,34
Muut henkilösivukulut	-68 727,31	-80 387,72
Palvelujen ostot	-387 869,42	-457 364,11
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-80 281,78	-83 647,14
Muut toimintakulut	-416 570,48	-401 678,22
Toimintakate	58 264,12	19 775,65
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	671,85	1 161,90
Muut rahoitustuotot	922,43	7 586,84
Muut rahoituskulut	-598,13	-492,74
Vuosikate	59 260,27	28 031,65
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 446,76	-13 754,00
Tilikauden tulos	44 813,51	14 277,65
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	44 813,51	14 277,65

3.2 Tase

	2010	2009
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	34 504,94	48 951,70
Aineelliset hyödykkeet	34 504,94	48 951,70
Koneet ja kalusto	34 504,94	48 951,70
VAIHTUVAT VASTAAVAT	786 516,92	672 714,03
Saamiset	164 737,91	92 055,74
Lyhytaikaiset saamiset	164 737,91	92 055,74
Myyntisaamiset	135 622,11	61 979,69
Muut saamiset	28 236,11	29 785,00
Siirtosaamiset	879,69	291,05
Rahat ja pankkisaamiset	<u>621 779,01</u>	<u>580 658,29</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>821 021,86</u></u>	<u><u>721 665,73</u></u>
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	168 495,09	123 681,58
Peruspääoma	28 457,40	28 457,40
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	95 224,18	80 946,53
Tilikauden yli-/alijäämä	44 813,51	14 277,65
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	6 608,90	6 608,90
Lahjoitusrahastojen pääomat	6 608,90	6 608,90
VIERAS PÄÄOMA	645 917,87	591 375,25
Lyhytaikainen	645 917,87	591 375,25
Saadut ennakot	317 922,00	279 061,41
Ostovelat	69 060,47	83 079,14
Liittymismaksut ja muut velat	73 772,66	62 079,65
Siirtovelat	<u>185 162,74</u>	<u>167 155,05</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u><u>821 021,86</u></u>	<u><u>721 665,73</u></u>

3.3 Rahoituslaskelma

	2010	2009
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	59 260,27	28 031,65
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	-9 435,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	59 260,27	18 596,65
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	-72 682,17	-983,79
Korottomien velkojen muutos	54 542,62	110 021,75
Rahoituksen rahavirta	-18 139,55	109 037,96
Rahavarojen muutos	41 120,72	127 634,61
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	621 779,01	580 658,29
Rahavarat 1.1	580 658,29	453 023,68
	41 120,72	127 634,61

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tulojen jaksotus

Myyntisaamiset on kirjattu suoriteperusteisesti. Yli tilikauden jatkuvien kurssien myyntisaamiset on jaksotettu suoritusperusteisiksi.

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta eikä kirjanpitolauslaskunnan kuntajaoston ohjeista poikkeavaksi.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin ei ole tehty muutoksia.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot

	2010	2009
Jäsenkuntaosuudet	537 669,00	561 379,66
Muut myyntituotot	428 551,41	399 413,87
Maksutuotot	828 093,22	777 790,93
Valtionosuudet	1 377 345,00	1 323 941,00
Tuet ja avustukset	153 113,21	196 495,59
Muut toimintatuotot	5 374,00	9 658,35
Yhteensä	3 330 145,84	3 268 679,40

	2010	2009
Hallinto	18 980,94	11 154,59
Opetustoiminta	2 905 931,21	2 831 522,05
Projektit	24 049,92	59 544,40
Tilaukoulutus	381 183,77	366 458,36
Yhteensä	3 330 145,84	3 268 679,40

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Muut pitkävaikutteiset menot	3 vuotta	Tasapoisto 33,3 %
Koneet ja kalusto	3-5 vuotta	Tasapoisto 16,7 % - 20 %

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 3400 eur, on kirjattu vuosikuluksi.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottoihin ei sisälly muissa yrityksissä olevista osuuksista saatuja tuottoja.

4.3

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

	Koneet ja kalusto
Poistamaton hankintameno 1.1.2010	48 951,70
Lisäykset tilikauden aikana	0,00
Tilikauden pois- to	-14 446,76
Poistamaton hankintameno 31.12.2010	34 504,94
Kirjanpitoarvo	34 504,94

Saamiset

Lyhytaikaiset saamiset

	31.12.2010	31.12.2009
Myyntisaamiset	135 622,11	61 979,69
Muut saamiset	28 236,11	29 785,00
Siirtosaamiset	879,69	291,05
	164 737,91	92 055,74

Erittely siirtosaamisista

	31.12.2010	31.12.2009
Janakkalan kunta	522,00	0,00
Muut siirtosaamiset	357,69	291,05
	879,69	291,05

4.4

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma

Hämeenlinnan seudun kansalaisopiston kuntayhtymän peruspääoma 31.12.2010

Oma pääoma

	2010	2009
Peruspääoma 1.1.	28 457,40	28 457,40
Peruspääoman korotus 1.1.	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	28 457,40	28 457,40
Ed. tilikauden ylijäämä	95 224,18	80 946,53
Tilikauden ali-/ylijäämä	44 813,51	14 277,65
Oma pääoma yhteensä	168 495,09	123 681,58

Oman pääoman jakautuminen jäsenkuntien kesken:

	2010		2009
	€	%	€
Hattulan kunta	22 409,85	13,30 %	16 449,65
Hämeenlinnan kaupunki	104 264,76	61,88 %	76 534,16
Janakkalan kunta	41 820,48	24,82 %	30 697,77
		100,00	
Kuntayhtymäosuudet yhteensä	168 495,09	%	123 681,58

Erittely veloista

Lyhytaikainen vieras pääoma

	2010	2009
Saadut ennakot	317 922,00	279 061,41
Ostovelat	69 060,47	83 079,14
Muut velat	73 772,66	62 079,65
Siirtovelat	185 162,74	167 155,05
	645 917,87	591 375,25

Erittely siirtovelosta

	2010	2009
Lomapalkkajaksotus	116 278,29	97 392,04
Työnantajamaksut	63460,67	53 507,05
Palkkavelat (menojäämäpalkat)	5 423,78	16 255,96
	185 162,74	167 155,05

4.5

Vakuuksia ja vastuita koskevat liitetiedot

Kohdat 29 – 24 ei ilmoitettavia tietoja.

4.6

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä

	2010	2009
Päätoiminen henkilöstö, työvuotta	17,3	17,8
Tuntiopettajat	234	229
Väliaikainen henkilöstö, työvuotta	0,6	0,6

Henkilöstökulut

	2010	2009
Palkat ja palkkiot	1 982 869,42	1 891 641,47
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	339 057,30	340 355,34
Muut henkilösivukulut	68 727,31	80 387,72
Henkilöstökorvaukset	3 493,99	6 170,25
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	2 387 160,04	2 306 214,28

4.7

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista

KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja
Päiväkirja
Pääkirja

APUKIRJAT

Myyntireskontra
Ostoreskontra
Käyttöomaisuus

SÄILYTYSTAPA

Sidottu kirja
Atk-tiedosto
Atk-tiedosto

SÄILYTYSTAPA

Atk-tiedosto
Atk-tiedosto
Atk-tiedosto

Tositelaji	Tapahtuma	Säilytystapa
	Kirjanpito	
PANKKI	Pankin tiliote	Atk-tiedosto
EXCEL1	Muistio ulk. alv	Atk-tiedosto
EXCEL3	Muistio ulk. ei alv	Atk-tiedosto
PALKAT	Palkat	Atk-tiedosto
VANHAT	Vanhat saldot	Atk-tiedosto
ALKUSA	Alkusaldot	Atk-tiedosto
	Myyntireskontra	
MR10	Myyntilaskut, ProE-laskutus	Atk-tiedosto
MRVIIT	Viitesuoritukset	Atk-tiedosto
MRMANU	Manuaalisuoritukset	Atk-tiedosto
MRHYV	Hyvityslaskujen kuittaus	Atk-tiedosto
	Ostoreskontra	
OSTOT	Ostolaskut, Rondo	Atk-tiedosto
OMAKSU	Ostolaskut, maksatus	Atk-tiedosto
	Käyttöomaisuus	
KOKESK	Keskeneräiset investoinnit	Atk-tiedosto
KOMTOS	Käyttöomaisuusostositteet	Atk-tiedosto

5 YHTYMÄHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTE- LYSTÄ

Tilikauden ylijäämä 44 813,51 euroa siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämiin, minkä jälkeen edellisten kausien ylijäämä on 140 038,68 euroa.

Yhtymähallituksen jäsenten ja kuntayhtymän johtajan allekirjoitukset

Hämeenlinnassa 17.3.2011

Kalevi Salonen

Pirkko Tanskanen

Leenamaria Keipilä

Leena-Maija Leppänen

Toivo Seppälä

Ari Pakarinen

Jouko Norvapalo

Pirjo Virtanen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Hämeenlinnassa . .2011

Minna Ainasvuori
Oy Audiator Ab
KHT, JHTT